

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	December 2025
Institution	HF og VUC Vest, Esbjerg og omegn
Uddannelse	HFE
Fag og niveau	Samfundsfag B
Lærer(e)	Steffan Bøgelund Søbye
Hold	NsaB125v (NsaB125vnetE25)

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Ti- tel 1	Introduktion
Ti- tel 2	Er dansk økonomi og velfærd ude af kriserne?
Ti- tel 2	Hvem har magten i dansk politik?
Ti- tel 3	Er det hele samfundets skyld?

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 1	Introduktion
Indhold	Kernestof Metode komparativ, kvantitativ og kvalitativ metode. Samfunds-fag til HF kapitel 18, 19, 20 og 27 samt kapitel 38 og 39. Disse begreber og modeller skal du kunne/lære i dette forløb: • De tre velfærdsmodeller ○ Universel ○ Residual ○ Selektiv • De tre ideologier ○ Liberalisme ○ Socialisme ○ Konservative • Metode ○ Kvalitativ ○ Kvantitativ ○ Komparativ
Omfang	1 opgave
Særlige fokus-punkter	Forløbets formål er; Dette forløb handler om nogle grundlæggende ting i samfunds-fag og samfunds-fag b. Derudover skal du igennem nogle begreber og modeller, som du skal anvende i alle de kommende forløb.

	Faglige mål anvende og kombinere viden og kundskaber fra fagets discipliner til at undersøge aktuelle samfundsmæssige problemstillinger i Danmark og andre lande og diskutere foreliggende og egne løsninger herpå anvende viden, begreber og faglige sammenhænge fra kernestoffet samt enkle teorier til at forklare og diskutere samfundsmæssige problemstillinger undersøge og dokumentere et politikområde, herunder betydningen af EU og globale forhold undersøge konkrete økonomiske prioriteringsproblemer i Danmark og EU og diskutere løsninger herpå demonstrere viden om fagets identitet og metoder formulere faglige problemstillinger og indsamle, kritisk vurdere og bearbejde dansk og fremmedsproget materiale, herunder statistisk materiale, til at undersøge og diskutere problemstillinger og konkludere påvise faglige sammenhænge og udviklingstendenser ved hjælp af tabeller, diagrammer og enkle modeller samt egne beregninger og diagrammer med brug af digitale hjælpemidler formidle faglige sammenhænge på en struktureret og nuanceret måde på fagets taksonomiske niveauer med anvendelse af fagets terminologi på et fagligt grundlag argumentere sammenhængende og nuanceret for egne synspunkter og indgå i en faglig dialog
Væsentligste arbejdsformer	E-learning

--	--

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 2	Er dansk økonomi og velfærd ude af kriserne?
Indhold	Kernestof Økonomi velfærdsprincipper, herunder stat, marked og civilsamfund det økonomiske kredsløb, økonomiske mål, herunder bæredygtig udvikling, og økonomisk styring nationalt og regionalt globaliseringens og EU's betydning for den økonomiske udvikling i Danmark, herunder konkurrenceevne og arbejdsmarkedsforhold. Metode komparativ, kvantitativ og kvalitativ metode. Kapitel 28 til 35 i "Samfunds-fag til HF". • Bemærk, at under alt dette hører begrebslisterne i kapitel 27-34 og kapitel 35 også til. • De tre velfærdsstatsmodeller ○ Universel ○ Residual ○ Selektive • Den universelle velfærdsmodels udfordringer ○ Forsørgerbyrde ○ Demografiske ændringer ○ Økonomisk globalisering og udflytning af arbejdspladser ○ Indvandring og flygtninge ○ EU og velfærden ○ Økonomisk globalisering og skat • Det økonomiske kredsløb • De økonomiske mål ○ Lav og stabil Inflation ○ Lav arbejdsløshed og beskæftigelse ○ Høj velstand og vækst ○ Balance mellem indtægter og udgifter til udlandet ○ Balance mellem indtægter og udgifter i den offentlige sektor • Økonomisk politik ○ Finanspolitik ○ Pengepolitik ○ Valutapolitik ○ Arbejdsmarkedspolitik • Fordelingspolitik • Ideologi

	Supplerende materiale • Uddrag af pressemeddelelse fra Nationalbanken 25. september 2024; https://www.nationalbanken.dk/da/viden-og-nyheder/presse/arkiv/2024/der-er-udsigt-til-at-priserne-udvikler-sig-stabilt-i-dansk-oekonomi-25-09-2024 . • Analyse af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd d. 18. august 2024; <i>Prognose: Dansk økonomi stabiliserer sig på et højt niveau</i> • https://www.mm.dk/artikel/20-aars-velfærdsreformer-er-en-ufortalt-succeshistorie> • Udgivelse fra Danmarks Statistik d. 25. oktober 2024; <i>Danmark havde EU's største overskud i 2023.</i> • Analyse fra Nationalbanken d. 25. september 2024; <i>Udsigt til en stabil prisudvikling i dansk økonomi.</i> • Uddrag af artikel fra Information d. 3. november 2024; <i>KL-formand adværer: Stigende privatisering kan udfordre opbakningen til velfærdsstaten.</i> • Debatindlæg på Altinget.dk fra CEPOS d. 15. marts; <i>Før eller siden vil Baumols sygdom tage livet af velfærdsstaten.</i> • Mette Frederiksen har ret - velfærdsstaten er udfordret af borgernes forventninger. Kilde: Berlingske Tidende 19. april 2023 • Statens forventede udgifter til forskellige velfærdsområder i procent af BNP 1980-2080 Kilde: Dreamgruppen 2021 • EU – Population by age groups and gender, 2019 and 2070 (thousands) Kilde: “The 2021 Ageing Report” Fra Europa-Kommissionen • Bilag 4: Stadig flere forsikrer sig til bedre velfærd Kilde: Artikel fra Kristeligt Dagblad 01.09.2022 -
Omfang	4 opgaver
Særlige fokuspunkter	Forløbets formål er; I dette forløb skal du lære om hvordan økonomi og velfærd hænger sammen. Du skal derfor kunne analysere Danmarks økonomiske situation og kunne forklare forskellige økonomiske sammenhænge og diskutere løsninger på den aktuelle økonomiske situation. Derudover skal du opnå forståelse for hvilke udfordringer den danske velfærdsstat står overfor og hvordan man potentielt kan løse disse.

	Faglige mål anvende og kombinere viden og kundskaber fra fagets discipliner til at undersøge aktuelle samfundsmæssige problemstillinger i Danmark og andre lande og diskutere foreliggende og egne løsninger herpå anvende viden, begreber og faglige sammenhænge fra kernestoffet samt enkle teorier til at forklare og diskutere samfundsmæssige problemstillinger undersøge og dokumentere et politikområde, herunder betydningen af EU og globale forhold undersøge konkrete økonomiske prioriteringsproblemer i Danmark og EU og diskutere løsninger herpå demonstrere viden om fagets identitet og metoder formulere faglige problemstillinger og indsamle, kritisk vurdere og bearbejde dansk og fremmedsproget materiale, herunder statistisk materiale, til at undersøge og diskutere problemstillinger og konkludere påvise faglige sammenhænge og udviklingstendenser ved hjælp af tabeller, diagrammer og enkle modeller samt egne beregninger og diagrammer med brug af digitale hjælpemidler formidle faglige sammenhænge på en struktureret og nuanceret måde på fagets taksonomiske niveauer med anvendelse af fagets terminologi på et fagligt grundlag argumenterer sammenhængende og nuanceret for egne synspunkter og indgå i en faglig dialog
Væsentligste arbejdsformer	E-learning

Titel 2	Hvem har magten i dansk politik?
Indhold	Kernestof Politik politiske ideologier, skillelinjer og partiadfærd magtbegreber og demokratiopfattelser samt rettigheder og pligter i et demokratisk samfund, herunder ligestilling mellem kønnene politiske beslutningsprocesser i Danmark i en global sammenhæng, herunder de politiske systemer i Danmark og EU. Metode komparativ, kvantitativ og kvalitativ metode. 3.4.2 Partiadfærd SamfNU B (systime.dk) Kapitel 15 til 26 i Samfundsfag til HF. a <https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=869 https://www.eu.dk/da/temaer/frihandel-og-vaekst/frihandel-og-vaekst-hovedhistorie https://www.eu.dk/da/politikker/det-indre-marked Begreber og modeller • Magtformer ○ Formel og uformel magt ○ magt som ressource ○ Strukturel magt ○ Idemagt ○ Magt i arbejdet med mennesker • Grundlæggende demokrati begreber ○ Demokrati ○ Direkte demokrati ○ Repræsentativt demokrati ○ Autokrati ○ autoritær ○ Negativ parlamentarisme ○ Støttepartier ○ Opposition ○ Parlamentarisk kontrol ○ Mistillidsafstemning ○ §20 spørgsmål ○ Samråd ○ Liberale demokratier ○ Frie og retfærdige valg ○ Fri og lige adgang til information ○ Ytringsfrihed, forsamlingsfrihed, foreningsfrihed ○ Lige og almindelig valgret ○ Retssikkerhed

- Lige for loven
 - Forskelle på liberalt demokrati og autokrati
 - Magtens tredeling
 - Lovgivende magt
 - Udøvende magt
 - Dømmende magt
 - Syn på demokrati
 - Konkurrence demokrati
 - Deltagelsesdemokrati
 - Habermas' demokratiske samtale
 - Regeringsdannelse
 - Regeringstyper
 - Værdi og fordelingspolitik
 - Det politiske kompas
 - Mediernes rolle i demokrati
 - 4 statsmagt
 - Demokratiets vagthund
 - Demokratiets hyrdehund
 - Politikernes skødehund
 - EU
 - forordning
 - Direktiv
 - Forbehold
 - Indre marked
 - Frihandel
 - Harmonisering
 - Lobbyisme
 - Lobbyisme
 - Magtformerne
 - Interesseorganisationer
 - Lovgivningsprocessen i DK
 - Politisk meningsdannelse
- Den politiske dagsorden
- Spin,
 - Framing
 - Priming

Supplerende materiale

- [Erhvervsinteresser bestemmer metoderne for beregning af fødevarers klimabelastning](#)", Information, 06.09.2019
- [Det kommer sjældent flertalsregering til at betyde for dansk politik - TV 2](#)
- Voxmeter meningsmåling 29 juni 2025
- <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE16613979/folketingsmedlem-faerdig-i-moderaterne-efter-forhold-med-mindreaarig/> >

	• https://nyheder.tv2.dk/politik/2023-08-02-oppositionspartier-gaar-sammen-i-protest-mod-koranaftbraendingsforbud • https://www.altinget.dk/artikel/partier-kritiserer-finanslov-som-de-selv-staar-bag-vi-goer-ingen-store-ting - Magten, DR Lyd d. 27 februar 2025; Skænderi i den blå familie - LA-profil kritiserer medier for at fedte for magthavere - TV 2 - https://www.mm.dk/artikel/mediernes-politiske-magt-er-staerkt-overvurderet - https://www.altinget.dk/artikel/danske-medier-hal-koch-vil-vende-sig-i-sin-grav-hvis-han-saa-politikernes-behandling-af-medierne • Regeringen har sikret flertallet: Har lavet aftale med Jon Stephensen. Artikel fra https://www.bt.dk/politik/regeringen-har-sikret-flertallet-har-lavet-aftale-med-jon-stephensen d. 20 november 2023. • Mads Fuglede har meldt sig ud af Venstre og ind i Danmarksdemokraterne. Artikel fra https://www.dr.dk/nyheder/politik/mads-fuglede-har-meldt-sig-ud-af-venstre-og-ind-i-danmarksdemokraterne d. 19. marts 2024. • Meningsmåling fra 23. juni 2024. Hentet fra Voxmeter.dk
Omfang	4 opgaver
Særlige fokus-punkter	Forløbets formål er; I dette forløb skal du opnå viden om dansk politik, om hvad politik er og hvordan et demokrati fungerer. Du skal også kunne forklare hvorfor de politiske aktører agerer som de gør og diskutere hvordan det påvirker Danmark. Der vil altså være fokus på politiske partier i Danmark og politiske ideologier, politiske beslutninger i Danmark i en global sammenhæng og politiske deltagelsesmuligheder, rettigheder og pligter i et demokratisk samfund, herunder ligestilling mellem kønnene. Forløbets titel anviser også, at der er fokus på hvordan magten er fordelt i dansk politik og hvordan forskellige aktører har/bruger magt. Du vil derfor opnå stor viden om dansk politik og øge din almene dannelse igennem denne viden. Faglige mål

	anvende og kombinere viden og kundskaber fra fagets discipliner til at undersøge aktuelle samfundsmæssige problemstillinger i Danmark og andre lande og diskutere foreliggende og egne løsninger herpå anvende viden, begreber og faglige sammenhænge fra kernestoffet samt enkle teorier til at forklare og diskutere samfundsmæssige problemstillinger undersøge og dokumentere et politikområde, herunder betydningen af EU og globale forhold demonstrere viden om fagets identitet og metoder formulere faglige problemstillinger og indsamle, kritisk vurdere og bearbejde dansk og fremmedsproget materiale, herunder statistisk materiale, til at undersøge og diskutere problemstillinger og konkludere påvise faglige sammenhænge og udviklingstendenser ved hjælp af tabeller, diagrammer og enkle modeller samt egne beregninger og diagrammer med brug af digitale hjælpemidler formidle faglige sammenhænge på en struktureret og nuanceret måde på fagets taksonomiske niveauer med anvendelse af fagets terminologi på et fagligt grundlag argumenterer sammenhængende og nuanceret for egne synspunkter og indgå i en faglig dialog
Væsentligste arbejdsformer	E-learning

Titel 4	Er det hele samfundets skyld?
Indhold	Kernestof Sociologi identitetsdannelse og socialisering politisk meningsdannelse og medier, herunder adfærd på de sociale medier social differentiering og kulturelle mønstre i forskellige lande, herunder Danmark. Samfundsfag til HF kapitel 1 til 6 og kapitel 8 til 10. "identitet i det senmoderne samfund" fra https://samfcsyste.dk/?id=220#c809> https://samfundsfagtilhf.syste.dk/?id=590#c4299> Velfærdstrekanten og Habermas' kritik Eriksons psyko-sociale faser. Kilde: Erik H. Erikson: Child and Society. W. W. Norton & Co, 1950. Begreber og modeller • Socialisering ◦ dobbeltsocialisering ◦ Primær ◦ Sekundær • Sociale normer • Sociale arenaer • Social ulighed • De tre teorier om ulighed • Bourdieus kapitaler • Social arv ◦ Positiv social arv ◦ Negativ social arv • Eriksons livsfaser • Ziehe: ◦ Kulturel frisættelse ◦ Formbarhed ◦ Orienteringsmekanismer • Rosa ◦ Accelerationssamfundet • Giddens:

- Øget refleksivitet
- Udlejring af sociale relationer
- Ingen adskillelse af tid og rum
- Konkurrencestaten
- Den universelle velfærdsmodel
- Forsørgerbyrden
 - Den demografiske udfordring
 - Økonomisk globalisering og udflytning af arbejdspladser
 - Indvandring og flygtninge
 - EU og velfærden

Supplerende materiale

- [En 53 punkter lang liste til forældre vakte opsig. Men vi bør stille os selv et spørgsmål, mener skoleleder \(berlingske.dk\)](https://berlingske.dk/en-53-punkter-lang-liste-til-foraelldre-vakte-opsigt-men-vi-bor-stille-os-selv-et-sporgsmaal-mener-skoleleder)
- [Morten er klasselærer og træt af tovtrækkeri: Nu har han et vigtigt budskab til forældre, der selv vil bestemme over børns fravær \(berlingske.dk\)](https://berlingske.dk/morten-er-klasseleer-og-traet-af-tovtraekkeri-nu-har-han-et-vigtigt-budskab-til-foraelldre-der-selv-vil-bestemme-over-boerns-fravaer)
- <https://www.dr.dk/nyheder/penge/uligheden-er-rekordhoej-regeringens-politik-saetter-yderligere-turbo-paa-siger>
- <https://www.information.dk/debat/2020/09/ja-uligheden-stiger-danmark-saa-bekymrende-tro>
- <https://www.altinget.dk/artikel/cbs-oekonom-stigende-ulighed-faar-os-til-at-miste-forstaaelsen-for-hinandens-liv>
- Grafer fra <https://www.ae.dk/analyse/2022-09-udvikling-i-oekonomisk-ulighed>
- [Det er tidens vigtigste spørgsmål for forældre: Er denne graf årsagen til unges mistrivsel? \(berlingske.dk\)](https://berlingske.dk/det-er-tidens-vigtigste-sporgsmaal-for-foraelldre-er-den-ne-graf-aarsagen-til-unges-mistrivsel)
- Debatindlæg af Stine Liv Johansen fra Altinget.dk d. 25. juni 2024; *Politikernes enøjede fokus på skærme fortrænger andre væsentlige årsager til mistrivsel*
- Uddrag af leder i Kristeligt Dagblad d. 6. februar 2024; *Kristeligt Dagblad mener: Sammenligningen på sociale medier er skadelig.*
- Andel, der har en høj score på stressskalaen, blandt mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper. 2010, 2013, 2017, 2021 og 2023. Procent”, Statens Institut for Folkesundhed, 6. februar 2024
- Uddrag af analyse af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd d. 12. august 2024: *Skoletiden er meget forskellig for børn på tværs af sociale lag*

-

Omfang	4 opgaver
Særlige fokus-punkter	Forløbets formål er; I dette forløb, skal du lære om hvordan samfundet påvirker børn og unges opvækst og trivsel. Dertil skal du kunne undersøge disse samfundsmæssige årsager til dette, både kvalitativt og kvantitativt, samt kunne diskutere mulige løsninger på det. Faglige mål anvende og kombinere viden og kundskaber fra fagets discipliner til at undersøge aktuelle samfundsmæssige problemstillinger i Danmark og andre lande og diskutere foreliggende og egne løsninger herpå anvende viden, begreber og faglige sammenhænge fra kernestoffet samt enkle teorier til at forklare og diskutere samfundsmæssige problemstillinger sammenligne og forklare sociale og kulturelle mønstre demonstrere viden om fagets identitet og metoder formulere faglige problemstillinger og indsamle, kritisk vurdere og bearbejde dansk og fremmedsproget materiale, herunder statistisk materiale, til at undersøge og diskutere problemstillinger og konkludere påvise faglige sammenhænge og udviklingstendenser ved hjælp af tabeller, diagrammer og enkle modeller samt egne beregninger og diagrammer med brug af digitale hjælpemidler formidle faglige sammenhænge på en struktureret og nuanceret måde på fagets taksonomiske niveauer med anvendelse af fagets terminologi på et fagligt grundlag argumenterer sammenhængende og nuanceret for egne synspunkter og indgå i en faglig dialog
Væsentligste arbejdsformer	E-learning

--	--